

**ПЕНСІЙНА РЕФОРМА В УКРАЇНІ:
Обов'язкова Накопичувальна Пенсійна
Система**

**Фідуціарні обов'язки по
відношенню до учасників**

Теодор В. Урбан

колишній Виконавчий віце-
президент та генеральний юрисконсульт, Ferris,
Baker, Watts, Inc.

29 квітня 2010 року

Київ

МЕТА ПРЕЗЕНТАЦІЇ

- Визначити обов'язки Ради по відношенню до учасників пенсійного фонду
- Визначити обсяг фідуціарних обов'язків членів Ради в управлінні та нагляді за діяльністю пенсійного фонду
- Застосування фідуціарної відповідальності до надавачів послуг пенсійного фонду: адміністраторів, компаній з управління активами та зберігачів

Що лежить в основі цілей пенсійного фонду

- Цілі визначаються:
 - Законами та нормативними актами (Україна)
 - Законами, прецедентним правом та нормативними актами (США)
 - Найкращими міжнародними стандартами
- Спільна ціль усіх пенсійних систем – захист учасників фонду
 - Захист активів
 - Справедливе ставлення до інтересів учасників
 - Забезпечення достатніх засобів пенсійної безпеки

Захист учасників

Стаття 4 Закону про “Недержавне пенсійне забезпечення” встановлює наступні принципи:

- Захист активів учасників шляхом їхнього відокремлення від активів усіх інших осіб
- Цільове та ефективне використання пенсійних коштів
- Гарантування фізичним особам реалізації прав, наданих їм законом
- Відповідальність суб'єктів системи недержавного пенсійного забезпечення за порушення законів та нормативно-правових актів
- Здійснення державного регулювання та нагляду за діяльністю

Обов'язки Ради

- Ключовий суб'єкт - Рада забезпечує справедливе ставлення до учасників шляхом відбору та нагляду за іншими суб'єктами, такими як: КУА, Адміністратор, Зберігач та інші надавачі послуг
- Найкраща практика визнає важливість фідучіарних принципів:
 - Завжди діяти в найкращих інтересах учасників
 - Використовувати знання, досвід та навички членів Ради при прийнятті рішень, які впливають на інтереси учасників
 - Важливість аргументованості та зваженості при прийнятті рішень
 - За необхідністю, залучення додаткових експертів
 - Прагнення до мінімізації видатків: отримання справедливої вартості для оплати за надані послуги
 - Інформування учасників фонду про рішення та стратегію Ради

Фідучіарні обов'язки по відношенню до учасників

4

Фідучіарний обов'язок

Інтереси учасників найкраще захищені при застосуванні до Ради та до надавачів послуг фонду фідучіарного обов'язку, коли члени Ради зобов'язані бути повністю відданими виключно інтересам учасників фонду.

Такий обов'язок у Сполучених Штатах описано наступним чином:

“Багато форм поведінки, які дозволені у повсякденному житті у ділових стосунках, є забороненими для тих, хто зв'язаний фідучіарним обов'язком. Довірчий керуючий дотримується стандартів більш суворих, ніж мораль ринкових відносин. Найважливіше не сама по собі чесність, а скрупульозне дотримання чесності у найдрібніших речах, яке згодом стає стандартом поведінки.”

Суддя Кардозо, Верховний суд США

Фідучіарні обов'язки по відношенню до учасників

5

Найкраща практика щодо Ради фонду: Структура та управління

- В основі відбору до Ради лежить необхідність забезпечення широким спектром навичок та досвіду: фінансового, управлінського та операційного;
- Представництво інтересів учасників
- Незалежність у виконанні обов'язку накопичення коштів та збереження їхньої вартості для учасників
- Затвердження Стандартів Етики для використання Радою у своїй діяльності
- Відповідальність у прийнятті рішень
- Дотримання законів та рішень Ради

Фідуціарні обов'язки по відношенню до учасників

6

Інформування про стратегію Ради/фонду

Обов'язки Ради по відношенню до учасників фонду повинні включати інформаційну взаємодію щодо:

- чіткого викладення інвестиційної стратегії
- прозорості при оцінці вартості та визначенні ціни активів, які належать учасникам фонду; щоденний розрахунок ЧВА та облік кількості одиниць, що належать учасникам фонду
- результатів діяльності фонду через стандартні проміжки часу
- запровадження міжнародно визнаної "найкращої практики" бухгалтерського обліку та оцінки вартості активів

Фідуціарні обов'язки по відношенню до учасників

7

Відбір спеціалістів: загальна інформація

- **Обов'язок Ради** встановити порядок та стандарти відбору кожної категорії спеціалістів: КУА; Адміністраторів; Зберігача; інших радників
- **Порядок:** Встановлення кваліфікаційних стандартів; або проведення пошуку або оголошення тендерів; оцінювання та відбір; укладання контракту про надання послуг; перехідний процес
- **Стандарти:** Відповідно до потреб фонду; досвід; репутація; технічні можливості; організаційна стабільність; прийнятний розмір винагород; незалежність
- **Конфлікти інтересів:** Заборона обирати пов'язаних осіб

Фідучіарні обов'язки по відношенню до учасників

8

Відбір Компанії (ій) з управління активами (КУА)

- **Кваліфікаційні вимоги**
 - До юридичної особи: гарний фінансовий стан, стабільна, незалежна
 - Процес інвестування: зрозуміла інвестиційна політика, що незмінно застосовувалась протягом останніх років
 - Менеджмент: Досвідчений, з гарною освітою, креативний
 - Результати діяльності: зручні для порівняння (benchmark, peers); досягнуті без зайвого ризику; тривалі, незмінні
 - Винагорода: виправдана; конкурентоспроможна; базується на розмірі активів в управлінні та залежить від складності управління
 - Виконання заявок: здійснюється за "найкращою"; вчасно; за виправданою ціною; обробка складних або великих заявок
 - Інше: ефективне управління коштами; можливість хеджування ризиків

Фідучіарні обов'язки по відношенню до учасників

9

Оцінювання результатів діяльності

- Рада зобов'язана постійно відслідковувати результати діяльності
- Якість результатів діяльності
 - Відповідає інвестиційній декларації, іншим директивам, встановленим Радою
 - Результати інвестування
 - Оцінюються порівняно з встановленим орієнтиром (benchmark)
 - Порівнюються з результатами інших компаній, що управляють однаковим класом активів
 - Аналіз управління ризиками: чи були досягнуті прийнятні результати без зайвого ризику?
 - Послуга: інформування Ради, взаємодія з Адміністратором, зберігачем

Фідучіарні обов'язки по відношенню до учасників

10

Обов'язки зберігача

- Збереження активів
 - Збереження у безпечному місці з контрольованим доступом (фізичним та електронним)
 - Захищені від фінансового банкрутства зберігача
 - Захищені від форс-мажора: повені, пожежі; електронного втручання/підробки
- Точність ведення документації
 - Вчасна підготовка, доступність, проведення аудиту
 - Узгодження з адміністратором та КУА
- Інші передбачені обов'язки: наприклад, перевірка правильності розрахунку ЧВА
- Моніторинг: незалежний аудит; порівняння з показниками аналогічних установ (peer review); сертифікація спеціалістів

Фідучіарні обов'язки по відношенню до учасників

11

Обов'язки адміністратора

- Зовнішнє та внутрішнє адміністрування
- Ведення персоніфікованого обліку учасників
 - Внески для виплат учасників
 - Розподіл одиниць фонду
- Управління рухом грошових коштів
 - Здійснення виплат
 - Моніторинг, сплата адмінвидатків
- Співпраця з КУА та зберігачем
- Інші адміністративні послуги на вимогу Ради фонду

Фідуціарні обов'язки по відношенню до учасників

12

Обов'язок дотримуватись вимог законодавства

- Найкращим стимулом для Рад пенсійних фондів та надавачів послуг щодо ефективного дотримання вимог законодавства та найкращої практики фідуціарних обов'язків повинна бути можливість отримати бізнес у майбутньому та ринкову частку
- Санкції, передбачені законами України, кодексами та нормативними актами у багатьох випадках застосовуються до технічних порушень; і загалом не охоплюють проблеми відсутності захисту та відстоювання інтересів учасників при здійсненні діяльності, спрямованої на досягнення довгострокових, ефективних результатів інвестування
- ДКЦПФР, Держфінпослуг та інші Міністерства та відомства, що мають повноваження щодо нагляду за накопичувальними планами пенсійних фондів можуть посилити захист учасників фондів, якщо при здійсненні регулювання та перевірок будуть спрямовувати увагу на більш важливі питання корпоративного управління, адмінвидатків та наявності конфліктів інтересів у фонді.

Фідуціарні обов'язки по відношенню до учасників

13